

Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

*Ухвалений Конференцією трудового колективу
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
29 грудня 2015 року
(зі змінами від 29 листопада 2017 року, протокол засідання Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» №11)*

1. Загальні положення

1.1. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (далі – Кодекс) встановлює загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності.

1.2. Кодекс створено на підставі Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Статуту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», на засадах тисячолітньої вітчизняної освітянської традиції, сучасного українського («Кодекс честі НТУУ КП») та міжнародного досвіду запобігання академічній нечесності.

1.3. Університет прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. Кожен член університетської громади, дотримуючись норм даного Кодексу, робить свій внесок у розвиток всього університету, зміцнення його іміджу і ділової репутації.

1.4. Кодекс честі є переліком настанов та цінностей, дотримання яких представниками громади ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» є необхідним як на території університету, так і поза ним.

1.5. Загальними принципами поведінки члена університетської громади є :

- *Принцип академічної доброчесності.* У своїй навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, практичній роботі тощо представники університетської громади зобов'язані діяти порядно, доброчесно. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порухення принципу академічної доброчесності не лише завдає шкоди репутації університету, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті.
- *Принцип особистого прикладу.* Утвердження академічної доброчесності, гуманістичних цінностей, ідеалу у міжособистісних відносинах можливе тільки за умови власного особистого прикладу. Особистий приклад – найкращий метод

виховання та вдосконалення системи суспільних відносин. Викладачі, дослідники і студенти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності, не лише стають зразками для наслідування, але й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності в цілому.

- *Принцип відповідальності.* Студенти та працівники університету зобов'язані брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності і повинні виконувати взяті на себе обіцянки та зобов'язання. Бути відповідальним – це протистояти ганебним вчинкам, негативному впливу інших осіб і слугувати прикладом для інших.
- *Принцип справедливості.* У взаємовідносинах між членами університетської громади важливим є неупереджене ставлення один до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької чи трудової діяльності.
- *Принцип сміливості.* Досвід активних кроків щодо імплементації цінностей та ідей академічної доброчесності засвідчує, що переведення їх зі слів у дії вимагає самовіддачі, рішучості і сміливості, готовності вистояти супроти тиску тих, хто не радо зустрічає ці прогресивні зміни в системі освіти. Сміливість – це не відсутність страху, а здатність діяти згідно своїх переконань, незважаючи на страх.
- *Принцип академічної свободи.* Член університетської громади вільний у виборі об'єктів та методів досліджень, може висловлювати і поширювати будь-які ідеї та погляди, критикувати ідеї, погляди та діяльність інших. Обмеженням академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика. Дискримінація та зведення рахунків у зв'язку з критичними чи контрверсійними висловлюваннями неприпустимі.
- *Принцип взаємоповаги.* Повага в університетському середовищі має бути взаємна і вимагає виявлення її як до себе, так і до інших, незалежно від віку, статі, статусу. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні, думки та ідеї. Особа, яка навчається, розглядається як незалежна особистість і партнер, а не тільки як об'єкт педагогічної діяльності.
- *Принцип прозорості.* З метою уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської громади необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними, а на вимогу членів університетської громади їм надавалась будь-яка інформація щодо діяльності університету, крім тої, доступ до якої обмежено законодавством.
- *Принцип взаємної довіри.* Клімат довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці, вільному продукуванню нових ідей, без остраху, що результати діяльності можуть вкрати, кар'єру спалюжити, а репутацію підірвати.
- *Принцип партнерства та взаємодопомоги.* З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники університетської громади орієнтуються на суб'єкт-суб'єктну або партнерську взаємодію.
- *Принцип компетентності й професіоналізму.* Студенти та працівники ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у своїй роботі та навчанні. Імперативом є постійне підвищення ними свого освітнього і наукового рівня як форми здійснення принципу «від освіти на все життя до освіти протягом усього життя».
- *Принцип безпеки та добробуту.* Студенти та працівники Університету повинні піклуватися про безпеку та добробут членів університетської громади, забезпечувати сприятливі умови для роботи студентів і викладачів з особливими потребами. Будь-яка діяльність студентів і працівників університету не повинна завдавати шкоди здоров'ю, життю та майну будь-кого загалом та членів університетської громади, зокрема.

- *Принцип законності.* У своїй діяльності члени університетської громади суворо дотримуються приписів законів, а також стимулюють інших поважати закон та неупереджено застосувати його вимоги.

Дотримання вищезазначених принципів має бути справою честі всіх без винятку членів університетського співтовариства.

2. Правила поведінки студентів і працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

2.1. Гідним, добросовісним для студентів і працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» є:

- вірити у власний розум та здібності;
- поважати честь, гідність та особисту недоторканість особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання;
- дотримуватися вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, не вчиняти правопорушень і не сприяти умисно їхньому скоєнню іншими особами;
- дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм та правил поведінки;
- дотримуватися академічної добросовісності, що, зокрема, також передбачає:
 - посилення педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками і здобувачами освіти на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками і здобувачами освіти норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надання педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками і здобувачами освіти достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) або навчальну (наукову, творчу) діяльність;
 - контроль педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками за дотриманням академічної добросовісності здобувачами освіти;
 - об'єктивне оцінювання педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками результатів навчання;
 - самостійне виконання здобувачами освіти навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати необхідні навчальні, дослідницькі завдання та роботу;

- сумлінно та самостійно (крім випадків, які санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання;
- поважати право інтелектуальної власності, наукові та навчальні здобутки інших;
- використовувати у своїй науковій та навчальній діяльності тільки надійні та достовірні джерела інформації, з обов'язковим посиланням на них;
- в разі виникнення складнощів, при виконанні навчальних чи дослідницьких завдань, звертатися за санкціонованою допомогою до колег, викладачів та наукових керівників;
- вказувати колегам щодо неприпустимості порушення академічної доброчесності.
- своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню славних традицій університету;
- вшановувати та вивчати минуле, сучасне і перспективи університету, творчі здобутки його визначних вчених, педагогів, випускників, які вписали яскраві сторінки у літопис вітчизняної та світової освіти, науки і техніки;
- сприяти розвитку позитивної репутації університету;
- сприяти попередженню й викоріненню різних видів порушень під час навчально-виховної та науково-інноваційної діяльності;
- сприяти створенню та розвитку партнерських відносин між викладачами і студентами університету;
- вести здоровий та активний спосіб життя, дотримуватись правил особистої гігієни, бути охайним і акуратним;
- підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та допомоги в університетському співтоваристві;
- допомагати студентам та співробітникам університету, що опинилися у складних життєвих обставинах;
- підтримувати чистоту і порядок на території університету, дбайливо ставитись до майна та ресурсів університету;
- підвищувати престиж університету шляхом власних досягнень у навчанні, науці, спорті, студентської художньої творчості тощо;
- запобігати випадкам використання службового становища в особистих інтересах;
- піклуватися про чистоту своєї мови та мови своїх колег.

2.2. Неприйнятним для працівників та студентів Університету є:

- порушення норм моралі, що включає негідну поведінку в громадських місцях;
- вживання, виготовлення й поширення наркотичних речовин, розпивання алкогольних напоїв та куріння в громадських місцях;
- участь в азартних іграх на робочому місці;
- використання службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій чи трудовій діяльності;
- участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю; підробкою та використанням підроблених документів, що мають відношення до навчання чи посадового становища в університеті;
- перевищення повноважень під час навчання, трудової діяльності або проведенні наукових досліджень;
- запізнення або пропуски навчальних занять чи роботи без поважної на то причини;
- поширення неправдивої та компрометуючої інформації про студентів, викладачів і працівників;
- розповсюдження негативних чуток про університет, працівників і студентів;
- завдання шкоди матеріальним цінностям, а також матеріально-технічній базі університету;
- недотримання правил співжиття на території університету, що заважає іншим особам;

- вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального чи науково-дослідницького процесу;
- порушення академічної доброчесності.

2.3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

3. Академічна відповідальність

Академічна відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності є особистим обов'язком кожного члена університетської академічної громади та спільною справою водночас.

3.1. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники університету можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- звільнення з навчального закладу.

3.2. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з навчального закладу;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих навчальним закладом пільг з оплати навчання.

3.3. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

4. Комісія з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

- З метою моніторингу дотримання членами університетської громади морально-етичних та правових норм даного Кодексу створюється Комісія з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (далі - Комісія). Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу честі та надавати пропозиції адміністрації університету (факультетів, інститутів, коледжів) щодо накладання відповідних санкцій.
- Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», Законом України «Про освіту», іншими діючими нормативно-правовими актами, Статутом Університету, цим Кодексом та Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, яке затверджується Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
- Склад Комісії обирається Конференцією трудового колективу університету за поданням Вченої ради шляхом рейтингового голосування терміном на 1 рік. Одна й та сама особа не може бути членом Комісії більше ніж два терміни підряд.
- Члени Комісії повинні приймати до розгляду заяви щодо фактів порушення Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Неприйнятно подавати або підтримувати подання анонімних або безпідставних скарг про поведінку членів університетської громади.

5. Заключні положення

- Члени університетської громади зобов'язані знати Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Незнання або нерозуміння норм даного Кодексу саме по собі не є виправданням неетичної поведінки.

- Порушення норм даного Кодексу може передбачати накладання різних санкцій, як академічного так і дисциплінарного характеру, включно з відрахуванням або звільнення з університету.
- Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» затверджується Конференцією трудового колективу університету.
- Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Студентського сенату ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Комісія з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Первинної профспілкової організації працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Профспілкової організації студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Зміни та доповнення до Кодексу честі приймаються за рішенням Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Ректор

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

І.Є. Цепенда

Погоджено:

Голова Первинної профспілкової організації працівників
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Ю.С. Копчак

Голова Первинної профспілкової організації студентів
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Т.М. Кушнір

Голова Студентського сенату
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

І.І. Батющенко